

ע'ד: ארבעה אנשים.
ע'ד: ענתבי: כמה עוסקים בפיקוח?
ע'ד: אין פיקוח.
ע'ד: ענתבי: אני יכולה לבוא ול-
 הוציא גופה ולא תשאל באיזה כלי-רכב
 אני לוקחת אותה? האם יש אתך כאן
 את ספר הרישום?
ע'ד: לא.
ע'ד: ברקאי: כמה זמן אתה עובד
 בחברה-קדישא?
ע'ד: עשרים שנה.
ע'ד: ענתבי: השאלה היתה, האם
 ישנה אפשרות שמישהו משאיר נפטר ולא
 בא להודיע?
ע'ד: בדרך כלל מודיעים לי לפני ש-
 משאירים אבל א אפשר לראות. הנהג
 יכול להשאיר את הגופה ולכתוב. אני זוכר
 מקרה אחד בו השאיר נהג את המת והלך
 לדרכו.
ע'ד: ענתבי: אחת אומר שיש מקרים
 שאדם נפטר בביתו ובעודו חם מביאים
 אותו אליכם?
ע'ד: כן, לא הזמינו בדיקת-רופא ואין
 תעודת-פטירה.
ע'ד: ענתבי: ואם אין תעודת-פטירה
 האם אתם מומינים רופא במתחל על ה-

ארת את הגופה בחוץ?
ע'ד: הנהג אומר, "אני משאיר את ה-
 גופה ולא איכפת לך". אחר-כך הוא בא
 ולוקח אותה. אני מכיר אותם. הנהג משאיר
 את הגופה לחצי שעה וחוזר.
ע'ד: ברקאי: קרה שמצאת גופה ולא
 ראית את הנהג?
ע'ד: כשמגיעה שעה שלוש, שאז אני
 הולך, ונהג לא בא, אני מכניס את ה-
 גופה, בלי שם, למקרר. היו מקרים כאלו.
ע'ד: ברקאי: היו מקרים שלא ידעת
 את השם?

ע'ד: היה מקרה כזה ושמתו את הגופה
 במקרר. יכול לקרות גם שהנהג בעצמו
 לוקח את הגופה מן המקרר. שם פתוח
 ואין מפתחות.

ע'ד: ברקאי: פתוח כל הזמן...
ע'ד: ייתכן כי האדם ששומר לפעמים
 גם קם.

ע'ד: ברקאי: האם אני יכולה להכ-
 ניס גופה?

ע'ד: בזמן האחרון צריך לסגור בגלל
 הביטחון.

פרופסור ברונר: למי שייך חשק
 הזה?

ע'ד: שותפות בין העיריה לחברה-קדי-
 שא.

פרופסור ברונר: אתה אומר כי יש
 שנהג תביא נפטר ומכניסו למקרר וכי אין
 מפתחות למקרר?

ע'ד: אין מפתחות. לפעמים אני יוצא
 לחצי שעה, רבע שעה, ומוצא עם היכנסי

גולדמן: איך אכל יש גולדנברג? אמר
 איש החברא-קדישא, החופק על הגופות
 לכתוב העולם הזה שניטה לקבל ממנו גופה.
 את הגופה ולעשה בה ככל העולה בדעתו.

גויה כפי בקשתך!

המאוסנות בבית-המתים העירוני בתל-אביב,
 רק מחסור בשני סדינים מנע מהכתב לקבל

חזרה נפטר. מוסרים לי שמות מחברה-
 קדישא לחלוות. אבל אני לפעמים לא
 יודע כי לאני לא מוצא את השם ברשימה.
ע'ד: לפעמים אני הולך לבית-החולים
 לברר שמות. היה לי מקרה שכתבו שם של
 גבר על פתק שהיה צמוד לגופת אישה.
 גבר זה נפטר באיכילוב. הלכתי למשרד-
 הקבלה ושאלתי על השם. הלכתי בבית-
 החולים עד שמצאתי שם דומה ולקחתי
 את השם והלכתי למחלקה. האחות אמרה
 לי שהיא כתבה את השם בטעות.

ע'ד: ענתבי: מתוך עולדת מתברר
 כי אני יכולה להביא גופה ולהכניס אותה
 למקרר. אין אני מוציאה גופה?

ע'ד: את יכולה להוציא גופה. אני לא
 מפקע על כך כי אין זה מענייני. אני
 רושם שאת לקחת את הגופה.

פרופסור ברונר: יש גופה כדי
 לקבור מישהו צריך תעודת-מוות מאושרת
 על ידי משרד-הבריאות. האם אתם שוא-
 לים לרשיון הקבורה?

ע'ד: זה לא משנה שום דבר!
פרופסור ברונר: האם אתם קוברים

בלי רשיון?

ע'ד: כשיש אדם גלמוד ואין באים
 לקבור אותו מחכים ארבעה חמישה ימים
 קודם לקבורה.

פרופסור ברונר: כדי להוציא גופה
 לא מבקשים שום תעודה?

ע'ד: אין מבקשים תעודה.
פרופסור ברונר: האם חברה-קדישא

קוברת בלי רשיון?

ע'ד: כן. הדבר דומה לאיחסון גופות,
 ואני רושם את הוצאת הגופה.

פרופסור ברונר: האם יש הוראה
 לרשום?

ע'ד: לא קבלתי כל הוראה לרשום.
ע'ד: ענתבי: כמה אנשים עובדים

בבית-המתים?

(המשך מעמוד 21)

דיוק לעמדות ישראל. בניגוד לעמדות הר-
 ערביות.

המסקנה: הצלחה אישית מזהירה נוספת
 של יצחק רבין, וגם הצלחת-מישנה ליגאל
 אלון. שאירח את הנשיא בחום הקייץ ב-
 קיבוץ גינוסר (ראה לעיל).

לפתע זה בשל- מכיוון שאין האזרח
 הרגיל בודק את המוגש לו בכלי-התקשורת,
 לא היתה לו ברירה אלא לקבל גירסה זו.
 זרק אותו קומץ זעיר, היודע לקרוא
 מיסמכים פוליטיים, ידע שכל זה הינו
 שקר גמור.

אומנם מזכירה ההודעה המשותפת נקודה
 אחת, התואמת את עמדת ישראל: הודגשה
 הדבקות ב"אוניברסליות של הארץ", פסוק
 המתנגד לגירוש ישראל מן האירגון הבינ-
 לאומי. לנשיא מכסיקו היה זה ויתור קל,
 מאחר שגם נשיא מצרים כבר הכריז על
 התנגדותו לסילוק ישראל, הגדרשת על-ידי
 "חזית הסירוב" הערבית.

הרבה יותר פורבולמטית היא הקביעה
 המרכזית של ההצהרה המשותפת, שדווקא
 היא הוכחה בכלי-התקשורת המודרניים
 כהצלחה גדולה של ישראל. נאמר בה כי
 הזמן, "בשל ההסדר-שלום מיידי בין ישר-
 אל ושכנותיה".

מילים אלה מנוגדות באופן מוחלט ל-
 השקפתו של יצחק רבין ועמיתיו, כפי
 שחובעה פעמים ללא ספור. שהרי אם
 הזמן בשל, יש לגשת לוועידת-ז'נבה ול-
 הגיש שם תוכנית-שלום. רבין ועמיתיו,
 לעומת זאת, טוענים באופן קדחתני ורצוף
 את ההיפך: שאין שום סיכוי לשלום כולל,
 שאין טעם לכנס את ועידת-ז'נבה, ושהדבר
 הריאלי היחיד כיום הוא עוד הסכסך
 ביניים קטן עם מצרים, תוך חתימת כל
 השאר למשך שנים ארוכות. כדברי רבין:

ע'ד: תום, "שבע השנים הרעות"
ע'ד: "ביצוע מלא..." אולם התרגיל העי-
 קרי של טיפית-המוח נגע לפסוק אחד,
 שניראה תמים לבורים, אך היוצר מתח
 גבוה בכל מיפגש דיפלומטי. הוא מתייחס
 להחלטת מועצת-הביטחון 242.

לגבי החלטה זו, קיימות שתי גישות
 רישמיות מנוגדות:

● הגישה הערבית היא שוהלי תוכנית-
 שלום מגובשת וסופית, שאין עליה ויכוח.
 ● הגישה הישראלית היא שההחלטה
 אינה אלא מפרטת יסודות להסכם, שעליהם
 צריכים הצדדים לנהל משא-ומתן.

הוויכוח שמאחרי הוויכוח: לדעת הער-
 בים (וכימעט כל מדינות העולם) יש להר-
 חזיר את כל השטחים המוחזקים, ולדעת
 ישראל יש לקבוע במשא-ומתן גבולות
 חדשים, שאין להם קשר עם גבולות 1967.
 יוכוח עקרונות ומרחיק-לכת זה הטבעי
 את חותמו על כל אירוע בינלאומי הנוגע
 למרחב, כשמנהג השנים האחרונות, הוא
 קפא מומן בשתי נוסחות מקודשות:

● הנוסח הערבי, שעליו לחמים הר-
 ערבים כאריות בכל כנס: "ביצוע
 מלא של החלטת מועצת הביטחון 242".
 מאז מילחמת ששת-הימים נוסף על כך
 "החלטת מועצת הביטחון 338".

"ביצוע" — משמע, אין על מה להתווכח,
 הכל ברור, יש רק לבצע. ובעיקר לסגת
 מהשטחים. ישראל אינה מבצעת, ועל כן
 היא מסיירה את החלטות האו"ם, מכאן ה-
 תביעה להשעיתית או לגירושיה.

● הנוסח הישראלי, שעליו לוחמים
 שליחי ישראל כאריות בכל הזדמנות, הוא
 "חזרת-שלום שיתבסס על החלטת מר-
 עצת-הביטחון 242" (ומאז המליחמה, גם
 החלטתה 338). כלומר: ההחלטה היא בסיס
 המשא-ומתן, ותו לא.

לשקר או לטשטש? בנקודה מכרעת
 זו נאלץ יצחק רבין לבצע, בסעם הראשונה,
 סוגיה דרמטית. נשיא מכסיקו לא יכול
 היה לקבל את הגירסה הישראלית, מבלי
 להרוס כל מה שבנה לעצמו במדינות-ערב.
 הוא תבע, וקיבל, הודעה הכוללת את ה-

נוסח הערבי: "ביצוע מלא".
 איך הגיבו על כך עיתוני ישראל, ש-
 כתביהם המדיניים מבינים היטב את העניין
 הם התחלקו לשני מחנות: חלק אחד
 העלים את העניין פלידיו שקר, החלק
 השני טישטש את העניין כאילו לא היה:

● "הארץ" דבק באמת, אך ללא
 פירוש המסביר לקוראיו שוהלי סוגיה
 ישראלית. במצמר רצני, המשקף בדיוק
 את עמדת משרד-החוץ, הובא הפסוק
 האומר כי נשיא מכסיקו קובע שארצו

● מאז 1948 קיימת בהארץ מסורת, שעל
 פיה מבטאים התאמרים הראשיים הפולי-
 טיים בעיתון את העמדה הרשמית של
 משרד-החוץ.

● "הארץ" דבק באמת, אך ללא
 פירוש המסביר לקוראיו שוהלי סוגיה
 ישראלית. במצמר רצני, המשקף בדיוק
 את עמדת משרד-החוץ, הובא הפסוק
 האומר כי נשיא מכסיקו קובע שארצו

● מאז 1948 קיימת בהארץ מסורת, שעל
 פיה מבטאים התאמרים הראשיים הפולי-
 טיים בעיתון את העמדה הרשמית של
 משרד-החוץ.

● "הארץ" דבק באמת, אך ללא
 פירוש המסביר לקוראיו שוהלי סוגיה
 ישראלית. במצמר רצני, המשקף בדיוק
 את עמדת משרד-החוץ, הובא הפסוק
 האומר כי נשיא מכסיקו קובע שארצו

● מאז 1948 קיימת בהארץ מסורת, שעל
 פיה מבטאים התאמרים הראשיים הפולי-
 טיים בעיתון את העמדה הרשמית של
 משרד-החוץ.

● "הארץ" דבק באמת, אך ללא
 פירוש המסביר לקוראיו שוהלי סוגיה
 ישראלית. במצמר רצני, המשקף בדיוק
 את עמדת משרד-החוץ, הובא הפסוק
 האומר כי נשיא מכסיקו קובע שארצו

● מאז 1948 קיימת בהארץ מסורת, שעל
 פיה מבטאים התאמרים הראשיים הפולי-
 טיים בעיתון את העמדה הרשמית של
 משרד-החוץ.

● "הארץ" דבק באמת, אך ללא
 פירוש המסביר לקוראיו שוהלי סוגיה
 ישראלית. במצמר רצני, המשקף בדיוק
 את עמדת משרד-החוץ, הובא הפסוק
 האומר כי נשיא מכסיקו קובע שארצו

● מאז 1948 קיימת בהארץ מסורת, שעל
 פיה מבטאים התאמרים הראשיים הפולי-
 טיים בעיתון את העמדה הרשמית של
 משרד-החוץ.

תומכת בביצוע המלא של הת-
 לות מועצת הביטחון מס' 242 ו-338".
 אך הפרשן האלמוני מוסיף על כך גיבובי-
 דברים, המתארים את הדבר כהישג ישר-
 אלי כביר.

● "ג'רופרס פוסט", המופיע בשפה
 האנגלית, אינו יכול לשקר כרגיל ולסלף
 בגלוי את נוסח ההחלטה, מכיוון שהמכסי-
 קאים יכולים לקרוא אנגלית. הוא מביא
 את הנוסח האמיתי: "ביצוע מלא".

● "ריבר" לעומת זאת, נתון נוסח
 כוזב, במיטגרת מיוחדת, בה נאמר: "אצ"-
 חוריה ורבין הסכימו שפיתרון הסיכסוך
 באיזור חייב להיות על בסיס החלטות
 מועצת-הביטחון 242 ו-338".

● "דיעות אחרונות" פתח את
 ידיעתו במילים: "נשיא מכסיקו וראש
 ממשלת ישראל הסכימו, כי פיתרון לסיכסוך
 המחמשך במיזרח התיכון חייב להת-
 בוסס על החלטות מועצת הביטחון של
 האו"ם — 242 ו-338".

● "מערב" הגדיל לעשות. כסיפור
 ביום א' השבוע על ההודעה המשותפת
 הודיע כי "בהודעה משותפת...מביע נשיא
 מכסיקו... תמיכה בעמדה הישראלית ה-

רואה את הבסיס לפיתרון הסיכסוך
 במיזרח התיכון בהחלטות 242 ו-338 של
 האו"ם. נודע כי הנשיא המכסיקאי תומך
 גם בפרישה הישראלית לגבי דרך יישום
 ההחלטות..." למחרת היום הודיע מנובך

כי הנשיא "הדגיש שארצו תומכת ב-
 ביצוע המלא של החלטות מועצת
 הביטחון של האו"ם 242 ו-338".

ישראל בחו"ל

דור ההמשך

היורדים מישאיר הפכו

הפכו חוטבי-עצים

ושואכרימים

ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית
 "מחלקה לדור-המשך". תפקיד המחלקה:
 להביא לישראל עולים צעירים מארצות-

הרווחה. במשך השנים השתנה תפקיד ה-
 מחלקה, אחרי ששליחיה הרבים בחו"ל
 נוכחו לדעת כי אין כל סיכוי למאמציהם,
 כדי לא להחזיר את השליחים ארצה
 ולדאוג לפנסנתם במולדת, החליטו ראשי

ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית,
 כי המחלקה לדור ההמשך תספד בהמשך
 למנהיגות הציונית בגולה. אחרי שהמנהי-
 גים הוותיקים הודקנו, או הלכו לעולמם,
 נוצר צורך דחוף בהנהגת "צעירה", ש-

תחליף את בני ה-70 או ה-80 בתפקידים
 הציוניים למימסד היהודי הבינלאומי.
 הצורך במנהיגים צעירים או בגילי-

הביניים הפך דחוף מאד. בניהם של המהג-
 רים מרוסיה, פולגיה, הונגריה או מארץ-
 ישראל לא פנו לעסקנות ציונית או יהו-

דית בארצות-הברית ובאמריקה הדרומית.
 בניהם של הרוכלים והסוחרים השלימו את
 השכלתם הגבוהה, רכשו לעצמם מקצועות
 חופשיים או חתרו בקאריירה אקדמאית.

בשנותיהם, בדרך-כלל, עובדות אף הן, ועל-
 כל-פנים אינן נוטות להיות מנהיגות ציו-
 ניות נוסח גולדה מאיר או רוח הלפרין.

מציאות בדולר. כלל לא ברור מניין
 תבוא הישועה לדור ההמשך" היהודי-
 ציוני בפזורה, אך "דור המשך" מסוג

חדש לגמרי כבר מתרכז והולך ברחובות
 הערים הגדולות של ארצות-הברית, קנדה
 ואמריקה הדרומית: הישראלים היורדים,
 המכונה המשתתף של מחנה היורדים ה-

גדול מתחיל להתברר: ישראלים 27.
 בן עדות המיזרח, ממישפחה שראשיה
 עלו לישראל ממרוקו, עיראק או תימן,
 יוצא צבא, בעל השכלה תיכונית בחלק
 קטן מהמקרים, עממית ופחות ממנה ברוב
 המקרים, ומחוסר-מיקצוע.

יורדים אלה, במיטספרים גדלים והולכים,
 ממלאים את החלל שנוצר בקהילה היהודית
 האמריקאית והקנדית: הם ממשכילים ש-

דרכם של הרוכלים והסוחרים היהודים ש-
 בניהם אינם רוצים להמשיך בעיסוק הוריי-
 הם. הם מוכרים, "מציאות" בדולר, מכשירי-

חשמל לישראלים ואירופאים עם מיתקן
 מיוחד לעוצמת הזרם באירופה ובישראל,
 סוחרים בעתיקות וספרים פורנוגרפיים.
 אחרים רכשו חברות-אחזקה של שרובים,
 השמלאים ונגרים, אחזקת מעליות ותקון
 מקרים ומערכות סטריאומוויות.

הפולסטינים הפכו שואבי-המים וחוטבי-
 העצים של הישראלים. היורדים הישרא-
 ליים יהיו לחוטבי-העצים ושואבי-המים של
 הגולה היהודית.